

Отже, визначені методи можуть активно використовуватись керівним складом працівників підприємства для покращення управління виробничим потенціалом. Це дозволить ефективніше використовувати елементи виробничого потенціалу підприємства і створює основу для забезпечення ефективного управління суб'єктом господарювання в цілому.

Удосконалення системи управління зосереджується на цілях розвитку і порядку удосконалення комплексної системи управління підприємством і його складовими частинами для забезпечення ефективних рішень; впровадження сучасних засобів і методів керування в межах вибраної комплексної концепції системи керування; покращення інформаційної системи для керування підприємством з метою покращення якості інформаційного масиву.

Література.

1. Балабанова Л.В. Сардак О.В. Управління персоналом. К.: Центр учб. л-ри, 2011. 468 с.
2. Управление организацией: Энциклопедический словарь. / под ред. А.Г. Поршнева, А.Я. Кибанова, В.Н. Гунина. Москва : ИНФРА-М, 2001. 822 с.
3. Мурашко М.І. Менеджмент персоналу: навч.-практич. посіб. К.: Товариство «Знання», КОО, 2002. 311 с.
4. Макаренко М.В. Формування механізму управління ефективним функціонуванням підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. №1. С. 126-135
5. Абдуллін Р. Нові підходи до управління підприємствами в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 10. С. 216-218

ГАЛУЗЕВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

ФЕДОРЧЕНКО О.А., ТКАЧЕНКО В.Г. МАГІСТРАНТИ*
**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Історично склалось так, що Україна стала аграрною країною. Це зумовлено тим, що 60 % загальної площі українських земель

* Науковий керівник – Сагачко Ю.М., к.е.н., доцент

складаються з чорнозему. Розмір цієї території можна порівняти з площею Великобританії. Де за сприятливих кліматичних умов, можна зібрати великі об'єми врожаю багатьох культур без додавання різноманітних добрив. Все це робить сільське господарство України однією з важливіших галузей економіки. За останні роки агропромисловий сектор перетворився на ключову галузь української економіки. На даний час аграрний сектор економіки складає 11,9 % ВВП України [5]. Сільське господарство як галузь має ряд особливостей, які у значній мірі визначають результати діяльності аграрних підприємств. Серед них: засобами виробництва тут є живі організми; основним засобом виробництва є земля; природні умови мають значний вплив на діяльність сільськогосподарських підприємств; «продукція заради нової продукції»; сезонність виробництва; транспортування засобів праці потребує значних енергетичних та грошових витрат [1].

Для того щоб мінімізувати негативний вплив факторів на кінцевий результат підприємствам аграрного профілю необхідно визначитись з вибором оптимальної стратегії диференціації та диверсифікації виробничо-господарської діяльності. Саме диверсифікація діяльності передбачає перехід до багатопрофільного виробництва з широкою номенклатурою продукції, що випускається. Цілями проведення диверсифікації є підвищення стійкості підприємства, можливість отримання синергетичного ефекту характерного за рахунок проникнення на нові ринки, економії за рахунок ефекту масштабу, а також випуску комплементарної продукції. При чому і спеціалізація, і диверсифікація повинні доповнювати один одного і необхідно чітко визначити їх напрямки. Надмірна диверсифікація веде до складності управління підприємством. Це в першу чергу відноситься до конгломератної диверсифікації коли в одну структуру об'єднуються непов'язані між собою товари та послуги. Напрями диверсифікації, методи її впровадження і час її проведення викликають багато суперечок серед економістів та менеджерів різних шкіл.

Принципово відрізняються погляди на диверсифікацію вітчизняних та західних економістів. В теоретичній моделі розуміння сутності диверсифікації, методології розуміння її як організаційно-економічного явища, не слід упускати проблематику спеціалізації (явище протилежне, обернене до категорії «диверсифікації»), а також потрібно зважати на галузеву специфіку, наприклад ідентифікувати розріз аграрного сектору. На переконання М.Й. Маліка [8],

«диверсифікація виробництва в аграрній сфері – це розширення номенклатури та асортименту, зміна виду продукції, що виробляється підприємством, освоєння нових видів виробництв для підвищення ефективності виробництва, отримання економічної вигоди, запобігання банкрутства з урахуванням екологічних та соціальних потреб населення» [8]. Таким чином галузеву специфіку диверсифікації в аграрному секторі дослідник пропонує характеризувати через урахування фактора екологічності, що дійсно є значимим для забезпечення економічної результативності сільськогосподарської діяльності. У роботах вчених співдружності незалежних держав диверсифікація, як правило, розглядається як засіб виходу з кризової ситуації, в якій опинилося підприємство. Диверсифікація виступає як один із засобів санації. Підхід українських вчених орієнтований на поліпшення діяльності підприємства шляхом проведення диверсифікаційних заходів на стадії занепаду виробництва і орієнтована для відновлення колишнього рівня виробництва, поліпшення віддачі для забезпечення ефективною діяльності, виходу на нові ринки збуту. Так, Асташкіна І. вважає що стратегія диверсифікованого розвитку реалізується лише в тому випадку, коли фірми не можуть розвиватися на даному ринку з даним продуктом в даній області [1]. Але, на думку автора даної публікації, це твердження є помилковим бо стратегія диверсифікації діяльності підприємства розробляється для забезпечення зростання ефективності в будь-яких ринкових умовах без зміни або зі зміною традиційного ринку, а також для поліпшення якості продукції.

Вибір стратегії диверсифікації та спеціалізації обумовлений впливом певних факторів, до яких належать: ринки насичені даним продуктом або коли попит на нього різко падає, підприємство володіє вільними коштами, вкладення яких можливо в інші сфери бізнесу, новий бізнес, в об'єднанні з існуючим, може принести підприємству синергетичний ефект (наприклад, за рахунок кооперації), подальший розвиток підприємства стримується антимонопольним законодавством, відбувається зниження податкового навантаження для бізнесу, виникає спрощення виходу на світовий ринок, є можливість більш ефективного використання кадрів, як головного потенціалу підприємства [4, с. 89-97]. Переваги диверсифікованого та спеціалізації підприємства аграрного профілю полягають в можливості об'єднання зусиль для досягнення єдиних цілей. Успішний результат такого об'єднання обумовлюється дією

синергетичного ефекту, тобто коли ціле являє собою щось більше, ніж суму частин.

Адаптація економіки України до глобальних інтеграційних процесів вимагає розробки заходів із збалансування галузевої структури сільськогосподарських підприємств, які сприятимуть вирішенню проблеми розвитку аграрного сектора економіки. Без комплексного аналізу сучасного стану використання ресурсів, вкрай важко знайти баланс між економічно ефективним, екологічно збалансованим та соціально-орієнтованим веденням сільськогосподарського виробництва [2].

При впровадженні стратегії диверсифікації відбувається розширення головного профілю діяльності – досягнення більшого об'єму робіт, що дозволяє отримати цінові скидки, знизити затрати на рекламу, підтримати репутацію товару на ринку, покращити технології обслуговування і підвищити завантаженість виробничих потужностей [6, с. 27]. Диверсифікація, як і будь який процес, окрім переваг, має також певні недоліки. Можливість застосування методу диверсифікації слід визначати із врахуванням конкретних можливостей підприємства, його цілей і умов функціонування. Варто зауважити, що не існує єдиного обумовленого часу, коли підприємство має прийняти рішення про застосування стратегії диверсифікації.

Диверсифікація та спеціалізація підприємств аграрного сектору продиктована об'єктивними причинами природного і економічного порядку. Вона позитивно діє на економічну, соціальну і екологічну ефективність аграрних формувань. Через реалізацію проектів диверсифікації виробництва покращується використання землі, засобів виробництва і трудових ресурсів, завойовуються додаткові ніші ринків, стабілізується фінансовий стан сільгоспвиробників, більш повніше задовольняється попит на продукцію, роботи, послуги. Вона дозволяє краще насичувати ринки товарами, замінити застарілі товари новими, підвищувати ефективність виробництва, використовувати ресурси більш рівномірно на протязі року, підвищувати зайнятість за рахунок нових робочих місць. Диверсифікація сприяє витісненню імпорту, більш рівномірному надходженню доходів за періодами року, збільшенню річної маси прибутку. Виходячи з цього диверсифікація виробництва вимагає особливого типу господарювання, що стимулює новації, пошук нових виробництв і ринків.

Література.

1. Асташкіна И. Стратегический менеджмент. URL:<http://www.inventech.ru/lib>.
2. Богуславський С. І., Шибалкіна Ю. С. Стратегія диверсифікації: вибір моменту старту. Научный журнал «Социальная экономика». Выпуск 2 (апрель-июнь). Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. С. 182–188.
3. Слияния и поглощения. URL:<http://conf.majournal.ru>.
4. Симановский С. Направления интенсификации инновационного процесса. М.: «Вопросы изобретательства». 2020. № 1–2. 387 с.
5. Скоробогатов М.М., Куцерубова О.І. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств сучасних умов. Економічний вісник Донбасу. 2019. № 3 (25). С. 18–21.
6. Корінько М.Д. Диверсифікація як стратегія розвитку. Актуальні проблеми економіки. 2019. № 5. С. 12–17.
7. Ткачук В. І. Диверсифікація аграрного підприємництва: монографія. Житомир: ЖНАЕУ. 2018.
8. Малік М.І. Актуальні питання диверсифікації виробництва в аграрній сфері. Ефективна економіка. №12. 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1689>

АНАЛИЗ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА ГОВЯДИНЫ НА ПРИМЕРЕ ОАО "АГРОКОМБИНАТ "ДЗЕРЖИНСКИЙ"

ХВАЩЕВСКАЯ А.С., СТУДЕНТ, УО БГАТУ

Эффективность производства — весьма сложная экономическая категория, основанная на действии системы экономических законов и отражающая одну из главных сторон производства - результативность.

В 2019 г. в целом по республике среднесуточный привес КРС составлял 572 г. В ОАО "Агрокомбинат "Дзержинский" этот показатель составил 709 г. Предприятию нужно принять меры по достижению уровня привеса в 744г., что выше на 5% привеса в отчетном периоде:

$$P\uparrow\Pi\text{пр} = (\text{Прирв} - \text{Прирф}) \times \text{Пог} \quad (1)$$

где $P\uparrow\Pi\text{пр}$ – резерв увеличения производства продукции (за счет доведения до плановых показателей продуктивности коров), т.

* Научный руководитель – Ковтунов А.В., к.э.н., доцент